

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 578
van **PETER PERSYN**
datum: 21 juni 2018

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Dementievriendelijke gemeente - Stand van zaken

In het geactualiseerd dementieplan van de minister lezen we als tweede actiepunt dat de minister wil streven naar dementievriendelijke gemeenten. Om deze doelstelling te verwezenlijken heeft hij twee instrumenten ontwikkeld: de dementiebarometer en een handleiding van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG).

De afgelopen jaren hebben een 50-tal gemeenten initiatieven genomen om een dementievriendelijk lokaal beleid uit te rollen. De minister engageert zich om lokale besturen te stimuleren om zulk lokaal beleid te ontwikkelen.

1. Op welke manieren (naast de reeds opgesomde in het dementieplan) wil de minister gemeenten stimuleren om een dementievriendelijk beleid te ontwikkelen?
2. a) Welke gemeenten hebben in 2014, 2015 en 2016 ondersteuning gekregen? Liefst een opsplitsing naar organisatie, nl. vanuit VVSG, Koning Boudewijnstichting of vanuit het expertisecentrum Vlaanderen.
- b) Wat hield die ondersteuning juist in? Liefst een opsplitsing per jaar per provincie en per gemeente.

ANTWOORD

op vraag nr. 578 van 21 juni 2018

van **PETER PERSYN**

1. Het motiveren van gemeenten tot een dementievriendelijk beleid gebeurt in grote mate door VVSG.

Zowel de lokale besturen als de personen met dementie zouden meer betrokken worden bij het concept.

Men zal een bijkomende inspanning doen om de lokale besturen extra te motiveren om een dementievriendelijk beleid te voeren naar aanleiding van de komende verkiezingen.

Op 6 en 18 juni 2018 vonden twee rondetafelgesprekken plaats waarin het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, de Vlaamse Ouderenraad, de Alzheimer Liga Vlaanderen, de VVSG en de Koning Boudewijnstichting vanuit een breedhoek lens naar het thema 'dementievriendelijke gemeenten' gingen kijken: wat kan anders, beter, sterker, meer, ... Het resultaat? Een gedragen oproep die lokale besturen helpt om dementievriendelijke ambities te vertalen naar actie. Door deze oproep tot actie te ondertekenen, bekrachtigt een bestuur haar engagement om resoluut voor een dementievriendelijkere samenleving te gaan. Niet als vervanging van de engagementsverklaring 'Vergeet dementie, onthou mens' of eigen gemeentelijke engagementsverklaringen, maar als extra duwtje in de rug om engagement te concretiseren/verduurzamen.

Met de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur willen het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, de Vlaamse Ouderenraad, de Alzheimer Liga Vlaanderen, de VVSG en de Koning Boudewijnstichting het belang van dementievriendelijke gemeenten extra in de verf zetten.

Sommige gemeenten doen veel dementievriendelijke activiteiten maar gebruiken de dementiemeter niet. Het is de bedoeling om ook deze gemeenten tot een gezamenlijke actie te bewegen om kennis en expertise te delen en zo de acties een slagkrachtiger dynamiek te geven.

De werking tot dementievriendelijke gemeente zou in de toekomst geïntegreerd kunnen worden in een lerend netwerk leeftijdsvriendelijkheid.

Volgende thema's zouden hierbij aan bod komen :

- ☐ Leeftijdsvriendelijkheid (wonen, openbare ruimte, ouderen(beleids)participatie,...)
- ☐ Dementievriendelijkheid
- ☐ Gezonde gemeenten
- ☐ Mantelzorg
- ☐ Intergenerationele vrijetijdsbesteding
- ☐ Veranderingsmanagement (hoe verandering verduurzamen?)

2. Er kan geen cijfermatig overzicht worden verstrekt over financiële of andere vormen van ondersteuning aan projecten met betrekking tot de dementievriendelijke gemeente.

In het verleden werden wel projecten in verband met dementievriendelijke gemeenten gesubsidieerd door de Koning Boudewijnstichting. Het bedrag bedroeg ongeveer 10.000,00 euro.

Goed draaiende dementievriendelijke gemeenten ontstaan echter niet louter vanuit financiële incentives, maar vaker vanuit een groep gemotiveerde mensen die op hun weg engagement en visie verknopen met andere actoren.

Er worden momenteel geen financiële middelen meer toegekend aan acties of projecten in verband met dementievriendelijke gemeenten.

De organisatorische ondersteuning en/of informatieverstrekking bestaat globaal gezien uit :

- **Sensibiliseren en informeren:**

- o Voor besturen met geen/weinig kennis over dementie:
 - Een heel breed luik dat teert op de verscheidenheid aan informatie, methodieken en tools ontwikkeld door het ECD Vlaanderen, de Alzheimer Liga Vlaanderen, de KBS, de VVSG,....
 - De VVSG en de partnerorganisaties bundelen hun communicatie- en informatiekkanalen om op regelmatige basis te berichten over (jong)dementie en dementievriendelijke gemeenten.
 - ECD Vlaanderen zet samen met de partners vanuit de Vlaamse Overheid vanaf dit najaar de sensibiliseringscampagne 'Vergeet dementie, onthou mens' opnieuw op de rails. Taboedoorbreking, destigmatisering en het bouwen aan een dementievriendelijke samenleving staan hierin centraal.
 - De VVSG probeert goede dementievriendelijke praktijken een plaats te geven op studie- en inspiratiedagen in alle delen van de organisatie (bv. in de samenstelling van de vormingsreeksen voor de nieuwe raadsleden).
 - Het ECD Vlaanderen, de Alzheimer Liga Vlaanderen, de Vlaamse Ouderenraad en de VVSG krijgen platform op elkaars studiedagen om DVG extra in de verf te zetten, delen en verspreiden tools, vormingen en methodieken en benutten elkaars communicatiekanalen (nieuwsbrieven, websites,...).

- **Adviseren en coachen:**

- o Voor besturen die willen starten/juist gestart zijn met DVG:
 - Een 'oproep tot actie'. Dit is een document dat naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen gepubliceerd zal worden. Het is mét (mantelzorgers van) personen met (jong)dementie, zorgprofessionals en actoren uit lokale besturen ontworpen doorheen twee rondetafelgesprekken. Hun input vormt het vertrekpunt en hun aanbevelingen, wensen en dromen krijgen een duidelijke plaats. Het document bevat concrete, actuele en praktische aanbevelingen voor de uitbouw van een dementievriendelijke gemeente. Doel? De ambities die een lokaal bestuur heeft om dementievriendelijk te worden een duidelijke richting geven en de weg naar concrete acties en initiatieven faciliteren. Wie ondertekent, erkent het belang van een DVG en verbindt er ook een concrete visie met bijhorende acties en maatregelen aan.
 - Een publicatie rond dementievriendelijke gemeenten (door Politeia, met goedvinden van het ECD Vlaanderen en de Alzheimer Liga Vlaanderen). Geen handleiding of encyclopedie, maar wel een concrete inspiratiebundel met waarheidsgetrouwe tips, valkuilen, speerpunten, verhalen... Kan gezien worden als een verdieping op de 'oproep tot actie'. Dit is gebaseerd op de bevraging van

dementievriendelijke besturen, besturen die niet op dementie inzetten, zorgprofessionals en personen met (jong)dementie en hun mantelzorgers. Doel? Vinger aan de pols leggen en inspiratie geven om ambitie te concretiseren. Belangrijke boodschappen?: dementievriendelijk worden doe je niet op een eilandje, verknoping tussen systeem- en leefwereld, klein beginnen, vertrekken vanuit energie/goesting, geen 'vast recept' en dementievriendelijk is méér dan een label.

- ECD Vlaanderen bouwt sinds 2012 in de 'Interregionale Werkgroep Dementievriendelijke Gemeenten' samen met collega's uit Vlaanderen en Nederland aan dementievriendelijke pilootprojecten over de grenzen heen. Dit resulteerde in 4 actieve koplopergemeenten in VL (provincie Antwerpen) en 4 in NL (provincie Noord-Brabant) die middels conferenties, overlegmomenten, publicaties en netwerkvorming ook in de toekomst het thema dementievriendelijke gemeenten naar naburige steden en gemeenten verder op de kaart zullen zetten. Door de interregionale aanpak beogen we een dementievriendelijk 'olievlekeffect' te genereren.

- **Verduurzamen en verdiepen:**

- o Voor besturen die zich reeds inzetten op DVG:
 - Lerend netwerk leeftijdsvriendelijke gemeenten: DVG krijgt hier een belangrijke plaats als verbijzondering van leeftijdsvriendelijkheid. Deelnemers leren via een goed evenwicht tussen theoretische input en praktische denkoefeningen hoe zij beide concepten op een duurzame en gedragen manier kunnen uitrollen binnen hun lokale realiteit.
 - Dementiometer en bijhorend groeipad om dementievriendelijke initiatieven te inventariseren, monitoren, evalueren en bijsturen. Uit de praktijk blijkt dat de meter in zijn huidige vorm weinig besturen bereikt. Er is tijd nodig om de meter adequaat te reviseren en uit te rollen (feedback van besturen verzamelen en verwerken -> monitoring en bijsturing -> testen -> lanceren).
 - Besturen die sterk werk maken van dementie een platform geven op studiedagen => andere besturen inspireren, noodzaak aantonen en drempel verlagen om zelf tot actie te komen.

Dit alles in goede samenwerking en onderling overleg (VVSG, ECD Vlaanderen, Alzheimer Liga en Vlaamse Ouderenraad). Er wordt ook regelmatig input/feedback gehaald bij (ervarings)deskundigen: personen met (jong)dementie en mantelzorgers en/of zorgprofessionals.